

ραμε με το φίλο μου Μαρκ να σώσουμε κάτι το χριστιανικό, χωρίς να ξέρουμε ποιο ήταν το χωριό και ποιου Αγίου η εκκλησία. Μεγάλος ο φόβος μας, τόσο στο αεροδρόμιο Βόρειας Κύπρου όσο και στο αεροδρόμιο της Τουρκίας, μήπως μας έκαναν έλεγχο και τα εντόπιζαν, οπότε θα είχαμε άσχημα μπλεξίματα. Φόβος υπήρχε και στο αεροδρόμιο της Αγγλίας, όπου ο έλεγχος είναι πιο αυστηρός που αν τα εύρισκαν θα μας κατηγορούσαν για αρχαιοκάπηλους. Φαίνεται πως ο Άγιος που πήραμε τα Μύρα του, και που δεν τον ξέρουμε, μας προστάτευε.

Τα ιερά μυρώματα και τα οστά των Αγίων, που ήταν τυλιγμένα με βαμβάκι και καλυμμένα με άσπρη σκόνη, τα φύλαγα για αρκετά χρόνια στο σπίτι μου. Πάντοτε με βασάνιζε η σκέψη πως έπρεπε να φθάσουν σε αυτούς που τους ανήκαν.

Βρήκα ένα χριστιανό ορθόδοξο ιερέα, αληθιά έδειξε μεγάλη αδιαφορία. Στο ίντερνετ βρήκα την Αρχιεπισκοπή Κύπρου κι επικοινωνήσα μαζί τους, στέλνοντας και φωτογραφικό υλικό. Ο Αρχιεπίσκοπος της Κύπρου έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον και με παρακάλεσε να τα παραδώσω στον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων κ.κ. Γρηγόριο. Με παρακάλεσε όταν ξαναεπισκεφθώ την Κύπρο να περάσω από την Αρχιεπισκοπή να με φιλοξενήσει. Τα Χριστούγεννα του 2007 ξαναεπισκέφθηκα την Κύπρο με το φίλο μου Μαρκ και τον πατέρα του. Επισκέφθηκα ξανά το ίδιο χωριό, η εκκλησία όμως ήταν κλειστή. Από την πόρτα είδα μικρόφωνα και έξω από την εκκλησία μεγάφωνα. Κατάλαβα πως οι Τούρκοι την μετέτρεψαν σε τζαμί. Σε ένα περίπτερο, δίπλα από την εκκλησία ρώτησα πού μπορώ να βρω το κλειδί της εκκλησίας να την επισκεφθώ. Ο Τούρκος, όπως κατάλαβα, πρόβαλλε συνέχεια διάφορους ισχυρισμούς και δικαιολογίες ότι ο κάτοχος του κλειδιού απουσιάζει από το χωριό».

Έτσι τελείωσε η τηλεφωνική επικοινωνία με τον πάτερ Κρις Πόουμαν.

Ο Οργανωμένος Αθλητισμός στην Κυθρέα

της Ανθής Πέτσα-Σαββίδου

Γραπτές πληροφορίες για τις αθλητικές δραστηριότητες και τον οργανωμένο αθλητισμό στην Κυθρέα δεν φαίνεται να έχουν καταγραφεί πριν από το 1950, οπότε και σημειολογήθηκαν με την ίδρυση αθλητικού σωματείου με την επωνυμία Αθλητική Ένωση Κυθρέας (ΑΕΚ). Για να ακολουθήσουν στη συνέχεια ο Αθλητικός Σύλλογος Κυθρέας «Οι Χύτροι» (1957) και ο Πνευματικός Αθλητικός Όμιλος Κυθρέας (ΠΑΟΚ) (1962)¹.

Οι νεότεροι Κυθρεώτες όπως και εμείς που δεν ζήσαμε την Κυθρέα πριν από το 1950, περιοριζόμαστε σε αναφορές που βρίσκονται σε γραπτά κείμενα και πολύ λιγότερο σε αφηγήσεις μεγαλύτερων στην ηλικία που δυστυχώς μέρα με τη ημέρα λιγοστεύουν, ή δεν τους βοηθά η μνήμη να θυμηθούν περιστατικά, καταστάσεις και συμπεριφορές που σφράγισαν τη ζωή στην Κυθρέα 70 ή 80 χρόνια πριν... Και δυστυχώς, οι πληροφορίες είναι φτωχή, γιατί όσο πάει ο συνδετικός ιστός συρρικνώνεται, οι μνήμες ξεθωριάζουν, οι άνθρωποι φεύγουν και μαζί τα βιώματα και οι μνήμες που κουβαλούν.

Όμως σε μια κωμόπολη όπως η Κυθρέα, όπου από το 1855 λειτουργούσαν σχολεία, όπου οι κάτοικοι αποδεδειγμένα ασχολούνταν με ζέση και ενθουσιασμό με το θέατρο και όπου οι δάσκαλοι ... αφθονούσαν, όπου οι μαθητές συνέχιζαν τη μόρφωσή τους σε Γυμνάσια της πρωτεύουσας μεταφέροντας στον τόπο τους νέους τρόπους ζωής, θα ήταν άξιον απορίας αλλιά και περίεργο, οι Κυθρεώτες να μην επιδίδονταν στον αθλητισμό κάτω από την ομπρέλλα κάποιων οργανωμένων συνόλων. Να μην είχαν εντάξει, αν όχι στην καθημερινότητά τους, τουλάχιστον στις ώρες της ανάπαυσης και διασκέδασής τους, τη διοργάνωση αθλητικών αγώνων, κλασικό αθλητισμό, ποδόσφαιρο κλπ. - προκαλώντας έμμεσα ευγενή άμιλλα αλλιά και κοινωνικοποίηση των συγχωριανών.

Στο «Μια Ζωή Αγώνες» Χρονολόγιο του Πέτρου Στυλιανού γραμμένο από τον Χρήστο Μαυρή, αναφέρεται πως ο Πέτρος Στυλιανού αναλαμβάνει το 1947 (δωρεάν) ανταποκριτής στη περιοχή Κυθρέας της εβδομαδιαίας αθλητικής εφημερίδας «Αθλητικά Νέα» που εκδίδει ο Φάνος Ιωαννίδης και διευθύνει ο Πάμπος Αβρααμίδης στη Λευκωσία, δημοσιεύοντας περιγραφές ποδοσφαιρικών συναντήσεων των ομάδων της περιοχής Κυθρέας, γεγονός που επιβεβαιώνει την ύπαρξη οργανωμένων αθλητικών «ομάδων».

1. Γ. Πετάρη Η Κωμόπολη της Κυθρέας σελ. 163-176.

Κυθρέα νύ 4. 8. 1938.

Ἰδιόκτης Κ^α Ι. Λ. Τυχάσδερ.

Θερμὰς ἀσπασαζόμεν ἴμεις οὐκ μὲς ἐαι.
 πρόημε καὶ παραλλήλων ἀπὸ συνείας τὸ ἡμέτερον
 δράμα "Τοῦ γένειο Ρομάνο", καὶ δὲ μὲς ἀσπασίον.
 ἡ δὲ μέγιστος.

Τὸ δράμα δὲ παραλλήλῃ κατὰ τὴν 1938
 "Παύλοσ ἄντ' ἐν Κυθρέα, ὑπὸ Ἐρατολεωνίδ' κατ' Ἄδην.
 ἡμὸς "Ὀμίλιος Κυθρέας".

Εὐχαριστοῦμεν ἐν τῷ ἀποτόμῃ.

Διακοσασμένο
 κατὰ καὶ τὴν ἡμῶν.
 ἄντ' Ἄδην
 γο/κατὸ
 κατ' Ἄδην: "Ὀμίλιος Κυθρέας"

Ακόμα στο ίδιο Χρονολόγιο γίνεται μνεία για ίδρυση το 1949 στην Καμάρα Κυθρέας του αθλητικού συλλόγου Χύτροι που λειτουργεί για δύο περίπου χρόνια.

Όπως όμως διαφάνηκε ποῦν πριν την ίδρυση του Σωματείου ΑΕΚ, υπήρχαν στην Κυθρέα αθλητικά σωματεία. Το πρώτο μάλιστα σωματείο που εντοπίστηκε, έφερε την επωνυμία «Αθλητικός Όμιλος Κυθρέας»² και χρέη Γραμματέα εκτελούσε ο δάσκαλος Χριστάκης Ανθούλης, αδελφός του γνωστού Αντώνη Ανθούλη. Τη

2. Από το Λεύκωμα «Ο μαγικός κόσμος των Γκλάζνερ» του Πολιτιστικού Κέντρου Marfin Laiki Bank.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΕΝ ΚΥΘΡΑΙΑ

Την Κυριακήν 17 Ιουλίου 1938

ΩΡΑ 9 Μ.Μ.

Με τὸ ὑπέροχο δράμα

ΤΣΙΓΓΑΝΙΚΟ ΡΟΜΑΝΤΖΟ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ 3

Τῆς Κας **ΙΡΜΑΣ ΓΚΛΑΣΖΝΕΡ**
Στὸ Τεχὸς τῆς Παραστάσεως ἡ Κ^α Ίρμα πρὸ Μαργαρίτης Χαριτίδου

Κατὰ τὰ διαλείμματα θὰ ἀπαγγελθοῦν
Κυπριακὰ τραγούδια.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ δράματος μιὰ ξεκαρ-
διστικὴ Κωμωδία.

Καὶ ἴα μὲν εἰσόδων 40 λεπτοῦν καὶ Κ^α Ίρμα πρὸ 30 Παρ.

Γεν. εἴσοδος Γρ. **3**

Ἑστιασι: «Ἴλιος Κόσμος» Θ.Γ. Κυριακίδη, Λευκωσία

Από το Λεύκωμα «Ο μαγικός κόσμος των Γκλάζνερ» του Ποιητιστικού Κέντρου
Marfin Laiki Bank.

διάρκεια ζωής του καθώς και τη δράση του δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε.

Παρόλο που, όπως συμπεραίνεται από το όνομά του, επρόκειτο για αθλητικό σωματείο, φαίνεται πως αυτό ανέπτυξε ποικίλες δραστηριότητες, όπως στην περίπτωση της πραγματοποίησης, το 1938, θεατρικής παράστασης με το δράμα «Τσιγγάνικο Ρομάντζο» της κας Ίρμας Γκλάζνερ από τη Λάρνακα.

Από ό,τι διαβάζουμε σε σχετική διαφήμιση για την εκδήλωση το έργο ανεβάστηκε στις 17 Ιουλίου 1938 στη παρουσία της ίδιας της κας Γκλάζνερ η οποία μάλιστα φορούσε όπως αναφέρεται στη διαφήμιση, διάφανη χιλαμούδα και της οποίας κας Γκλάζνερ φωτογραφίες πωλούνταν προς 30 παρ. η κάθε μία. Το εισιτήριο για την παράσταση ήταν 3 γρόσια.

Το διαφημιστικό δυστυχώς δεν μας πληροφορεί σε ποιά χώρα στην Κυθρέα πραγματοποιήθηκε η θεατρική αυτή βραδιά, μαθαίνουμε όμως πως περιλάμβανε εκτός από το «Τσιγγάνικο Ρομάντζο» όπως επί λέξει αναφέρει η διαφήμιση και «μια ξεκαρδιστική κωμωδία», καθώς και απαγγελίες διαφόρων κυπριακών τραγουδιών!

Εικάζεται ότι ο Αθλητικός Όμιλος Κυθρέας (ΑΟΚ) διαλύθηκε με την ίδρυση των συντεχνιών στην Κυθρέα όπως έγινε και στην περίπτωση του κυθρεώτικου Μορφωτικού Καλλιτεχνικού Συλλόγου «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ»³, που ιδρύθηκε το 1939-40 και διαλύθηκε μετά την ίδρυση των συντεχνιών στην κωμόπολη. Η «Αναγέννηση» περιοριζότο σε καλλιτεχνικές και θεατρικές παραστάσεις όχι μόνο στη Κυθρέα αλλά και σε διάφορα χωριά. Στεγαζόταν στην περιοχή Σαραγιού απέναντι από το σπίτι του Γ. Λουκαΐδη.

Μέλη ήταν: Βασίλης Βασιλειάδης, Παναγιώτης Βασιλειάδης, Γεώργιος Βασιλειάδης, Παναγιώτης Φυτιρίκκος, Γεώργιος Ορφανίδης, Σώζος Σώζου, Ανδρέας Γιασεμίδης, Κώστας Ορφανίδης, Ανδρέας Μάντης, Γεώργιος Φασουληάς (Κουρέας), Γιάννης Ορφανίδης κ.ά.

Την ίδια χρονική περίοδο 1939-40 όπως αναφέρει ο συγχωριανός μας Τάκης Σώζος, ιδρύθηκε άμεσα μια ποδοσφαιρική ομάδα - και όχι σωματείο, ο «ΑΣΤΗΡ»³. Η ομάδα στεγαζόταν στο σπίτι του Συκαληΐδη, απέναντι από την εκκλησία του Αγίου Ανδρονίκου. Την ομάδα αποτελούσαν μαθητές σχολίων μέσης παιδείας, μακριά από κομματικές τοποθετήσεις και είχαν ως γήπεδό τους το χωράφι

3. Προσωπική αφήγηση/συνέντευξη του Τάκη Σώζου στο Δήμαρχο Κυθρέας Μιχαήλη Σάββα.

(κάταιμο) του Κέντρου «Το Πάνθεον». Η ομάδα δραστηριοποιήθηκε για 1-2 χρόνια μόνο, και αυτό γιατί οι ... ποδοσφαιριστές της είτε πήγαν για σπουδές είτε με την αποφοίτησή τους εργοδοτήθηκαν και δεν είχαν πλέον τον απαιτούμενο ελεύθερο χρόνο.

Στο δυναμικό της ομάδας «ΑΣΤΗΡ» ήταν οι: Ανδρέας Αιμιλιανίδης (Σπετσάρης-Δάσκαλος) Θεμιστός Κανικλίδης, Τάκης Νουσκάς, Νίκος Βασιλειάδης (μετακόμισε μετά στη Λάρνακα), Μιχάλης Παφίτης, Γεώργιος Κοηιός, Κώστας Νικοηαΐδης, Κοκής Νικοηαΐδης (της Λενικκούς), Βάσος Βασιλειάδης, Τάκης Σώζος, Παναγιώτης Συμεωνίδης, Ανδρέας Φραγκούδης κ.ά.

Με την ίδρυση των συντεχνιών και το «διαμοιρασμό» των Κυθρεωτών στα «κομματικοποιημένα» σωματεία ήταν φυσιολογικό να δυσκολεύονται να επιβιώσουν τα οποιαδήποτε ανεξάρτητα σύνολα.

Έτσι, βρίσκουμε να έχει ιδρυθεί γύρω στο 1940 η ποδοσφαιρική ομάδα ΑΟΝ (Αθητική Ομάδα Νεοηαίας) μέσα στους κόλπους των Παλαιών Συντεχνιών. Το νέο σωματείο στεγαζόταν στο «μεγαλοπρεπές» για την εποχή του κτήριο που δέσποζε του Σεραγείου, το ακίνητο του Αρμένη Αρτίν (εμείς τα ξέραμε ως «σπίθκια του Χρυσανθή») και ακριβώς δίπλα από το Συνεργατικό Παντοπωλείο που είχε ως διαχειριστή τον Αντώνη Φραγκούδη (Καθοφωνάρη). Να θυμίσουμε πως στο ανώγειο του κτηρίου ζήσαμε την λειτουργία της ΑΕΚ Κυθρέας και αν θυμούμαι καλά, στο χώρο που λειτουργούσε η ΑΟΝ εμείς φτάσαμε να λειτουργεί το Θ.Ο.Ι. Κυθρέας, ή όπως τον λέγαμε για ευκολία, ο «Θρησκευτικός».

Οι ποδοσφαιριστές της Α.Ο.Ν. Κυριάκος Καρεκλής, Τάκης Σώζος και Αβραάμ Αβρααμίδης (Μίδης)

Σύμφωνα πάντα με τον Τάκη Σώζο, η ομάδα της ΑΟΝ αποτελούσε ένα δυνατό ποδοσφαιρικό σύνολο.

Η ομάδα χρησιμοποιούσε ως γήπεδό της τα χωράφια του Σώζου, απέναντι από το Κέντρο «Πάνθεον» στην είσοδο του χωριού.

A.O.N. Κυθρέας

